

BonDia

EL PRIMER DIARI GRATUÏT I INDEPENDENT

ESPECIALS / MARÇ 2023

Dia de la CONSTITUCIÓ d'Andorra



Constitució
d'Andorra

VINE A CELEBRAR LA
CONSTITUCIÓ A ANYÓSPARK
DINAR ESPECIAL 14 DE MARÇ



ToC
RESTAURANT
BY PABLO MENDEZ

AnyósPark
The Mountain & Wellness Resort

USHUAIA
The Mountain Hotel

Urban
Gym



W&M

Windsor & Meyers

LEGENDARY REAL ESTATE



Feliç dia de la Constitució

Baixada del Molí, 5 - AD500 Andorra la Vella
Tel. +376 80 82 83 | Mòbil +376 38 82 83 info@windsorandmeyers.com
www.windsorandmeyers.com | [f](https://www.facebook.com/windsor_meyers) [@windsor_meyers](https://www.instagram.com/windsor_meyers)

SUMARI

4 i 6

Salutacions dels M. I. coprínceps Joan-Enric Vives i Emmanuel Macron, de la M. I. síndica general, Roser Suñé, i del M. I. cap de Govern, Xavier Espot.

8

Editorial: 30 anys de la Carta Magna.

10 a 13

Entrevista a la M. I. síndica general, Roser Suñé.

14

Sis segles del Consell de la Terra.

16

La Casa de la Vall, el monument més visitat.

18 i 19

Període constituent. Negociacions tenses i aprovació del text per unanimitat.

20

Les altres Constitucions.

22

Les dates clau.

24

Dallerès publica 'El camí cap a la Constitució d'Andorra'.

26

L'ONCA estrena 'Un viatge', d'Albert Gumí i Albert Villaró.

28

Els més joves expliquen la Carta Magna.

30

Agenda d'actes del 30è aniversari de la Constitució.



Constitució
d'Andorra

30è aniversari
1993 · 2023

DILLUNS 13 DE MARÇ

17 h

Portes obertes al Consell General

Visites gratuïtes a la Casa de la Vall

17 h - 19.30 h

Tallers creatius i berenar per a infants

al Consell General

20.30 h

Fi de la jornada de portes obertes

19 h - 22 h

Il·luminació de la Casa de la Vall

DIMARTS 14 DE MARÇ

10 h

Portes obertes al Consell General

Visites gratuïtes a la Casa de la Vall

10.30 h - 11.30 h

Actuació de l'Esbart Laurèdia

a la plaça

11.30 h - 13.30 h

Audició de Sardanes

12 h

Concert de l'ONCA

al Centre de Congressos d'Andorra la Vella

14 h

Fi de la jornada de portes obertes

19 h - 22 h

Il·luminació de la Casa de la Vall



CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

LA VEU DEL POBLE, SA PRESIDENT Ferran Naudi d'Areny-Plandolit GERENT Ricard Vallès
ESPECIALS BONDIA DIRECCIÓ Andrés Luengo CAP DE REDACCIÓ Meritxell Prat
REDACCIÓ Esther Jover CORRECCIÓ Mercè Aznar
MAQUETACIÓ Lúdia Jo, Reinaldo Márquez, Soraya Borlido FOTOGRAFIA Facundo Santana
COMERCIAL I ADMINISTRACIÓ Joan Nogueira, Xavier Farran, Virginia Yáñez DISTRIBUCIÓ Premsa distribució
IMPRESSIÓ Imprintsa.

Baixada del Molí, 5. Andorra la Vella. Telèfon: 80 88 88 | www.bondia.ad

SALUTACIONS 30è ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ

SALUTACIÓ DEL PRESIDENT DE LA REPÚBLICA FRANCESA
I COPRÍNCIP D'ANDORRA, EMMANUEL MACRON

TRADUCCIÓ LLIURE, EL TEXT EN FRANCÈS ÉS FEFAENT

En aquest 14 de març del 2023, 30è aniversari de la Constitució, volia adreçar-me, mitjançant aquest missatge, a tots vosaltres, andorranes, andorrans així com a tots els que heu escollit el Principat d'Andorra com a terra d'acollida i de vida.

L'any 1993, sota l'impuls dels coprínceps i del Consell General, la Constitució va ser redactada i aprovada per referèndum pel poble andorrà.

El Principat es va convertir, després de segles d'un estatus jurídic incert, en un Estat de dret amb una sobirania plena i completa.

Fruit d'un treball i d'un esforç col·lectiu, on cada actor, coprínceps, Consell General, societat civil, va poder matisar les seves diferències i apropar els seus punts de vista, la Constitució andorrana demostra des de fa 30 anys que respon a una visió històrica moderna, sense trencar amb la tradició secular del sistema institucional andorrà, i permet a Andorra afrontar amb valentia i responsabilitat els reptes del segle XXI.

En aquest dia de celebració i en el particular context internacional que coneixem, convido totes les forces vives d'Andorra, govern, parlament, parròquies, actors de la vida econòmica i social,

ciutadans, a unir-se per retrobar l'esperit del 1993 basat en la unió i la confiança, a aplicar els principis establerts en el preàmbul de la Constitució de promoció dels valors que són la llibertat, la justícia i el progrés social.

D'aquí a unes setmanes, el pròxim 2 d'abril, hauré de designar els vostres representants al Consell General. És fonamental per al futur del Principat, per a la seva cohesió, que la participació en aquestes eleccions sigui la més alta possible.

Andorra ha demostrat en la seva història multisecular la seva capacitat d'adaptació, innovació, imaginació que li ha permès existir entre dues nacions poderoses.

Els futurs Consell General i Govern sorgits de les urnes hauran d'afrontar el repte de determinar de manera sobirana i responsable el camí que desitgen seguir per a l'avenir del Principat.

Com a copríncep, garant de la permanència i continuïtat d'Andorra, confio en la capacitat de les andorranes i dels andorrans per escollir el camí de l'obertura a Europa i al món, en comptes d'un altre sense sortida i replegat en si mateix.

Emmanuel Macron

SALUTACIÓ DE
L'ARQUEBISBE
D'URGELL I
COPRÍNCIP
D'ANDORRA,
JOAN-ENRIC
VIVES I SÍCILIA

Benvolguts andorrans i andorranes,

S'escauen els 30 anys que el poble andorrà, amb plena llibertat i independència i exercitant de la seva sobirania, va ratificar en referèndum la Constitució del Principat d'Andorra. És una fita important, que mereix la nostra joiosa i agraïda celebració democràtica.

A trenta anys vista, l'obra constitucional, fruit del pacte entre els representants del poble i els coprínceps, se'ns mostra plena de realisme, saviesa i clarividència. No només va ser capaç d'actualitzar el sistema polític adaptant-lo a les exigències del temps i de l'entorn, sense trencar amb les arrels i la tradició històrica del país, sinó que també s'ha mostrat com un instrument clau per a consolidar la sobirania nacional, la democràcia i els drets fonamentals, així com per a afavorir l'estabilitat institucional, la continuïtat i el progrés d'Andorra. La Constitució és, per tant, un valuós patrimoni col·lectiu, del qual cal tenir-ne cura entre tots, i que fora bo divulgar àmpliament entre les noves generacions d'andorrans.

Podem sentir-nos orgullosos pel camí recorregut en aquest període de temps i, a la vegada, hem de ser conscients dels grans reptes del moment present. Cal seguir treballant units per construir una societat més justa i fraterna, protectora de la vida, la dignitat i els drets de totes les persones, amb atenció particular als més vulnerables. Cal també trobar les vies que permetin continuar el desenvolupament del país, tot preservant la seva identitat i el patrimoni natural, amb plena cooperació amb Europa i amb la comunitat internacional. En aquest sentit, desitjo que es pugui arribar a un Acord d'associació amb la Unió Europea, que tingui en compte les especificitats del nostre país i sigui àmpliament acceptat per la majoria democràtica de la ciutadania.

Aquests trenta anys de la Constitució coincideixen també amb els quinze anys de la signatura i ratificació de l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu (2008), pel qual s'elevà a compromís ferm que el bisbe d'Urgell sigui el copríncep episcopal d'Andorra i es van establir les bases per a la respectuosa cooperació entre l'Església catòlica i l'Estat, en favor del bé comú dels andorrans. Crec que és bo que continuem treballant per enfortir i desenvolupar aquesta històrica i fecunda col·laboració.

Desitjo que aquest important aniversari constitucional ens motivï a continuar treballant units i amb generositat pel bé de tota la societat andorrana. Joiosa festa de la Constitució!

Joan-Enric Vives, arquebisbe i copríncep

Units creem futur

Feliç Dia de la Constitució




30è aniversari
de la Constitució
d'Andorra



#BancaCompromesa



Crédit Andorrà

SALUTACIONS 30è ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ


**SALUTACIÓ DEL
CAP DE GOVERN,
M. I. SR. XAVIER
ESPOT ZAMORA**

Benvolgudes conciutadanes i conciutadans,

Aquest any la celebració de l'aniversari de la nostra Constitució té un significat especial perquè en commemorem els 30 anys de l'aprovació. El 14 de març del 1993 va culminar un dels processos més importants de la història moderna del nostre país, un canvi del tot necessari que va comportar la plena democratització de les institucions, va traslladar la sobirania al poble andorrà i va dotar el país dels atributs que encara li mancaven per esdevenir un Estat de dret, democràtic i social, amb la forma de copríncipat parlamentari.

Tres dècades després, s'ha vist com la Carta Magna té un valor innegable i constitueix el frontispici d'un sistema que estableix una separació clara entre el poder executiu, el legislatiu i el judicial, reconeix el pluralisme polític, advoca per la participació política i reconeix, també, els drets fonamentals i les llibertats públiques pròpies d'un Estat modern.

Lluny d'una visió mística, aquest nou model va permetre que el nostre país passés de no tenir estatus jurídic internacional a ser reconegut internacionalment. Les Nacions Unides van ser l'inici d'una llarga llista d'organismes de dret internacional públic als quals Andorra tindria accés. Precisament, l'encaix internacional del nostre país està intrínsecament relacionat amb el desenvolupament de la nostra economia, de les nostres possibilitats d'obrir nous horitzons, d'assolir nous reptes per respondre a les aspiracions i a les expectatives de les generacions actuals i les futures, les més joves. Aspiracions i expectatives que no són menors perquè possiblement som davant dels joves més ben preparats de la nostra història i Andorra no els pot girar l'esquena.

Les excel·lents relacions amb el nostre entorn també tenen un important component de seguretat jurídica, d'estabilitat o de confiança que ens permet anar més enllà en qüestions tan importants com la nostra relació amb la Unió Europea. Una qüestió que cap Govern no ha passat per alt, conscient dels beneficis que comportarà per a Andorra la participació en el mercat interior europeu.


**SALUTACIÓ DE LA
SÍNDICA GENERAL,
M. I. SRA. ROSER
SUÑÉ PASCUET**

Benvolguts conciutadans i benvolgudes conciutadanes,

Aquest any celebrem el trentè aniversari de la Constitució, el text que ha bastit la nostra estructura com a Estat modern des del 1993 i ha permès que desenvolupéssim un corpus normatiu que ha regit la nostra vida en molts aspectes.

La Constitució, adoptada per àmplia majoria, va ser un treball intens on totes les parts varen saber trobar els encaixos suficients que van permetre el seu redactat final i que hem d'entendre, aquí i ara, com el fruit d'anys de debat i de recerca, amb participació d'amplis sectors de la ciutadania que va cloure amb un èxit col·lectiu.

De la Constitució se n'han després múltiples iniciatives legislatives que han refermat el Principat d'Andorra com a un Estat independent, de dret, democràtic i social, tal com trobem explícitament citat en l'article 1 del Títol I. Aquests són, doncs, els eixos principals que han d'inspirar tota acció política. Des de la seva entrada en vigor, totes aquelles persones que han exercit responsabilitats de gestió de les estructures públiques s'han esforçat a desplegar-ne els apartats i l'han tingut com a guia bàsica en el seu treball quotidià.

Com bé sabeu, aquest aniversari coincideix amb la convocatòria electoral per a la pròxima legislatura, i des d'aquí voldria apel·lar a l'esperit amb el qual es va treballar la Carta Magna per assolir aquella generositat i voluntat de superar les dificultats que va prevaldre en tots els participants en el procés de redacció. Igual que aquell fou un

moment històric per al nostre país, ara ens trobem també en una cruïlla de camins on aquelles fites haurien de ser reproduïdes per aquells que esdevinguin membres del Consell General si volem conservar tot allò que el Títol II, dedicat als drets i a les llibertats implica per a la creació d'una comunitat cohesionada i participativa.

Em permeto citar l'article 31 que de manera clara i inequívoca ens assenyala el camí que hem de seguir per donar resposta a alguns dels reptes més punyents que tindrem els pròxims anys: "És funció de l'Estat vetllar per la utilització racional del sol i de tots els recursos naturals, amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de vida digna i de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri, ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua i la terra i de defensar la flora i la fauna autòctones".

Amb aquestes paraules, i pel fet de ser la meva darrera salutació com a síndica general, vull remarcar que el meu compromís amb els ciutadans i les ciutadanes del nostre país sempre ha estat per aconseguir un desenvolupament sostenible en benefici d'aquells que hi som i dels que vindran.

Si el 1993 vam aconseguir un pacte per desenvolupar un magnífic marc institucional que ens ha permès caminar durant aquests trenta anys, ara ens correspon assolir-ne un de nou per a una societat encara més cohesionada i conscient que els recursos són finits i que ens correspon a tots vetllar per la seva bona distribució. Les generacions futures ens ho reclamen.

Feliç dia de la Constitució.

Feliç dia de la
**Constitució
Andorrana**

30
aniversari
1993 - 2023



COMPROMÍS • VALORS • TRADICIÓ



AV. CONSELL DE LA TERRA 14-16 AD700 Escaldes-Engordany
grupheracles@grupheracles.com
Tèlèfon +376 805 600



www.grupheracles.com

EDITORIAL

30 ANYS DE LA CARTA MAGNA

Tres dècades ja des que Andorra va esdevenir “un Estat independent, de Dret, Democràtic i Social”. La Constitució, la llei fonamental del Principat d’Andorra, va ser aprovada per unanimitat al Consell General el 2 de febrer del 1993 i va ser ratificada pel poble andorrà mitjançant un referèndum el 14 de març del 1993, amb el 74,2% dels vots a favor.

El país celebra el 30è aniversari de la Carta Magna amb les institucions en funcions, ja que les imminents eleccions del 2 d’abril formaran un nou Parlament i un nou Govern. La síndica general de la legislatura sortint, Roser Suñé, no opta a la reelecció perquè considera que ja ha acabat un cicle.

El preàmbul de la Constitució assegura que “el Poble Andorrà, amb plena llibertat i independència, i en exercici de la seva pròpia sobirania” està “decidit a perseverar en la promoció de valors com la llibertat, la justícia, la democràcia i el progrés social, i a mantenir i enfortir unes relacions harmòniques d’Andorra amb la resta del món, i especialment amb els països veïns, sobre la base del respecte mutu, de la convivència i de la pau”.

Trenta anys després, el text fonamental continua vigent per afrontar els nous reptes que sorgeixen de l’evolució de la societat andorrana.



ANDORRA FREE TOURS

La bandera d’Andorra a la Casa de la Vall, antic Parlament del país.



Ascensors Principat

Ctra. de la Creu Blanca · Xalet Els Ascolls
AD400 L’ALDOSA (Principat d’Andorra)
ascensorsprincipat@andorra.ad
Tel. 737 777 · Fax 838 038

PORTES D’ENTRADA

PORTES DE GARATGE

INSTAL·LACIÓ,
MANTENIMENT,
REPARACIÓ I REFORMA
D’ASCENSORS

SERVEI
24h

Avaries:
838 000

ANDBANK /
Private Bankers



Feliç dia de la Constitució

Celebrem 30 anys d'unió. Celebrem 30 anys amb
les arrels ben arraigades.

Celebrem el futur i la prosperitat d'Andorra.

ENTREVISTA A LA SÍNDICA GENERAL, ROSER SUÑÉ PASCUET

“LA CONSTITUCIÓ ENS VA DONAR LA MADURESA COM A ESTAT”

Roser Suñé Pascuet (1960) és síndica general des del maig del 2019, la primera dona a assumir el càrrec de presidenta del Parlament, tot i que insisteix que va ser escollida per la seva vàlua i no per quota. Suñé ha presidit el Consell General durant la pandèmia de la Covid, època molt difícil de la qual considera que les institucions en van sortir enfortides. Ara s'acomiada del Consell General en un període en funcions, ja que els comicis generals tindran lloc el 2 d'abril, però abans celebra el 30è aniversari de la Constitució. Filòloga, docent, política que ha exercit diversos càrrecs, des de ministra a ambaixadora, no es presenta a la reelecció i abandona la política activa convençuda “que hi ha més vida”. Amb ella repassem els quatre anys de legislatura i les tres dècades de vida de la Carta Magna.



S'acaba un cicle i vostè no es presenta a la reelecció. Què destacaria dels quatre anys com a síndica general?

D'aquests quatre anys hi ha un element que, evidentment, sempre surt: la gestió de la crisi de la Covid. La pandèmia ens va trastornar la vida i ens va fer conscients de la nostra vulnerabilitat, de les dificultats que tenim com a petit país i que necessitem l'ancoratge amb l'exterior, i em quedo amb la solidesa que van mostrar les institucions, ja que les polítiques van ser àgils i ràpides i es va donar resposta a la ciutadania. També en destacaria la feina realitzada perquè tothom trobés el seu espai de treball, de participació, ja que des de Sindicatura ens hem esforçat perquè tots els grups hagin tingut la capacitat de desenvolupar la seva feina al Consell General. I, finalment, vull creure que no estic aquí per ser dona, sinó perquè el meu grup va considerar que era una de les persones que podia aspirar al càrrec de síndica. Ara bé, si serveix com a model perquè altres dones que es volen dedicar a la política comprovin que també poden arribar als llocs considerats primers, doncs benvingut haver estat la primera dona síndica.

Un final de legislatura que coincideix amb el trentè aniversari de la Constitució i amb les institucions en funcions per les pròximes eleccions generals.

Bé, per això tenim la Comissió Permanent, que continua treballant, perquè la feina interna no s'atura. Aquest any, per fi, podrem fer una jornada de portes obertes per la celebració de la Constitució, com abans de la pandèmia. Al llarg del 2023 hi haurà més actes, que ja continuarà la següent Sindicatura. En canvi, no podrem celebrar la sessió tradicional de Consell perquè el Parlament està dissolt.

Tot i que destaca que no va ser escollida síndica per quota, vostè passarà a la història per ser la primera dona que va ocupar el càrrec, com es recorda la primera consellera general, Mercè Bonell.

Sí, sovint faig broma amb els meus companys que, de vegades, sembla que tinguin necessitat de transcendir, però jo crec que som aquí el que dura i quan desapareixem, desapareixem, i si hem pogut ser bones persones amb la gent que hem tingut a prop i els hem facilitat la vida, doncs és el que

“

Per a mi, la política és una dedicació per un temps determinat de la vida. Hi ha més vida fora d'aquí!”

ens toca. Però, és veritat, ja he sortit com a pregunta d'examen!

M'agrada això que diu: “Ser bona persona”.

Per què venim al món? A la meua edat potser hi dones més voltes, quin és el sentit de la vida durant el poc temps que hi som? Som éssers socials i hem de treballar en projectes que et permetin enfortir la societat cap al futur, que no és gens fàcil! El segle XXI

no té l'aspecte de ser-ho gens. La pandèmia ha estat dura, estàvem aïllats, teníem por d'emmalaltir... Després es rebaixa la pressió del virus i comença la guerra a Ucraïna, inexcusable, en què es torna a lluitar com a la Primera Guerra Mundial, a les trinxeres. I em sorprèn que hi hagi tan poc moviment pacifista al voltant, el discurs mediàtic és molt bel·licista mentre hi ha molt sofriment de la població, quan la lògica ens diu que hauríem d'anar a buscar la distensió per sortir-ne... A més a més, tenim el canvi climàtic, que és real, sustentat amb informes científics, i hi hem de reaccionar.

Com va ser legislar, fer funcionar el Parlament, durant el període més crític de la Covid?

Ara que ho miro amb perspectiva penso que va ser correcte, perquè vam tenir allò que sempre demano a la gent que ens dediquem a la política: generositat. Els grups van entendre de seguida la problemàtica i vam adoptar la presència mínima als plens del Consell General per preservar la distància, també ens vam comunicar de manera telemàtica i vam modificar el reglament perquè es pogués

FACUNDO SANTANA



participar en els plens estant malalt. La mecànica de funcionament es va solucionar ràpidament. Ara bé, legislar per Zoom és molt complicat, costa discutir els matisos i les lleis que es van treballar en el període en què no es podien reunir els consellers van tenir moments de complexitat a causa de la manca de comunicació de proximitat. A més, vam haver de canviar les prioritats legislatives que venien determinades per uns programes i es va legislar l'estat d'emergència, les mesures ERTO... Es va haver de fer ràpid i es va fer.

I també vist amb perspectiva, es podia haver fet millor?

La meva valoració del que es fa durant el període Covid és positiva: es fa un bon treball legislatiu, es dona resposta a les inquietuds de la població i es fa un bon treball d'acompanyament des del Govern, cadascú amb les competències que li corresponen. Crec que, fins i tot, s'enforteix la percepció que la ciutadania té de les estructures de l'Estat perquè, dins de la gravetat de la situació, no oblidem que van morir moltes persones, es va respondre bé.

Passat el moment més crític de la crisi sanitària, ara ens ve l'econòmica i social...

Aquesta és difícil i necessitarà una feina ferma durant la pròxima legislatura i possiblement haurem de treballar encara compartint més opinions i estratègies entre els uns i els altres... Hi ha un tema, l'habitatge, del qual ja fa un parell d'anys que en fem debats al Parlament, i tot i que no hi ha solucions màgiques cal buscar mesures que permetin que la situació es destensi i que l'accés a l'habitatge sigui més fàcil. Quant a la inflació caldrà veure quines mesures es poden utilitzar.

El fet d'estar tan pendent de la inversió estrangera i d'atreure capital, ha fet oblidar la gent que viu i treballa aquí?

No em faig responsable de la Llei d'inversió estrangera inicial, la de la legislatura 2011-2015. Aquella llei acabava amb un tema que havíem de deixar de banda feia molt de temps, que era el dels prestanoms, i això ens facilita l'entrada de capital i ens dona més seguretat jurídica, això no es pot negar. Ara bé, possiblement el que ha passat és que en un determinat moment s'ha-

vien d'aplicar mesures correctores de cap a quins sectors anava destinada aquesta inversió i no es va fer i, per tant, s'haurà de fer ara.

Més d'una vegada ha comentat que ha trobat a faltar més diàleg al Consell.

Bé, tothom ve amb un marc mental que ens determina l'estratègia. Hi ha unes qüestions programàtiques que formen part del partit al qual pertany, però és veritat que, en alguns moments, m'agradaria que en els plens la discussió fos menys marcada pel que toca dir i s'escoltés més. El debat és més fluid a les comissions.

S'ha mossegat la llengua en alguna ocasió?

No! Com a síndica tinc molt clar el que he de fer i ja tinc altres espais on puc parlar. Tinc un rol determinat. He de dir que al Consell andorrà la cortesia i les normes de respecte, sigui cap a la síndica sigui cap als consellers, és molt correcta, vist el que roda pel món! A mi que m'horroritzen els crits, perquè no tens més raó per cridar més, quan veig el que passa en alguns parlaments, que arriben a les mans, si jo m'hi trobo, m'aixeco i marxo!

Si en les pròximes eleccions es formen sis grups parlamentaris, hi haurà més debat.

I tant, si hi ha debat i intercanvis d'opinió demostra bona salut democràtica. Tot i que el reglament és molt estricte, el debat pot ser àgil.

Trenta anys de Carta Magna. Per què Andorra necessitava una Constitució, què ha aportat de positiu a la societat?

Hem de recordar que fins a la Constitució no teníem representació internacional, depeníem de les decisions dels coprínceps, representats pels delegats permanents... Sembla que fa molt de temps, però només en fa trenta. Jo tenia 33 anys, i he viscut gran part de la meua vida professional sota un altre marc! La Constitució ens dona maduresa com a Estat. Som un país molt antic, però com a Estat modern som molt joves. Fins al 1993 no teníem separació de poders, el síndic sumava el poder legislatiu i executiu. Jo m'he llegit i rellegit la Constitució, i penso que és molt bona, molt avançada, i toca temes d'actualitat i estructura bé els diferents àmbits de l'estat. S'ha de canviar? Quan hi hagi maduresa pel canvi, ara encara ens dona molt marge de maniobra per continuar treballant i desenvolupant el país.

És un bon aixopluc formal per tirar endavant, i vam voler mantenir el copríncipat, que tants bons resultats ens ha donat com a país.

És veritat que en cada aniversari toca preguntar si és el moment de revisar la Constitució. Vostè ja m'ha avançat que encara no, però hi ha l'article, el 33, que parla de garantir un habitatge...

El citaré durant el meu discurs, perquè, com deia, és un bon text, et continua marcant les prioritats que com a legislador i com a executor has de tenir presents. La Constitució les té escrites, per tant, agafa-les i desenvolupa-les. Hi ha moltes maneres de fer-ho, no vol dir que l'Estat hagi d'assumir pisos per a tothom, sinó que hi ha elements que pots desenvolupar per garantir-ho.



Si serveix com a model perquè altres dones comprovin que també poden arribar als llocs considerats primers, benvingut haver estat la primera dona síndica”

També hi ha l'article 8, que garanteix el dret a la vida. Potser fa trenta anys era impensable parlar de la possibilitat d'avortar al país, però ara la societat ja ho debat i ho reclama obertament.

És un debat que ha de seguir el seu curs. Crec que té unes implicacions institucionals massa importants per prendre segons quines decisions.

No fa xantatge, el copríncep episcopal?

Jo crec que no. És voluntat dels andorrans, podem decidir el que vulguem. Ara, sempre he demanat que s'analitzin bé les implicacions. No ho he viscut mai com un xantatge. La Constitució ens dona el dret de

desplegar les lleis com nosaltres vulguem, però n'hem d'assumir les conseqüències.

Fins ara, la població andorrana només ha votat un referèndum: el de la Constitució. El pròxim serà el de l'acord d'associació amb la Unió Europea.

Si arribem a bon port amb les negociacions! És innegociable. Això implica que com a ciutadà t'has d'informar bé i que qui promociona el referèndum ha de donar totes les eines perquè la població tingui tota la informació.

Durant la legislatura vostè ha insistit molt a apropar-se a la ciutadania.

Sí, però això no vol dir fer una pàgina web i que la gent envii comentaris. Crec que hi ha altres maneres, hem de trobar les estratègies, des de més contacte dels consellers amb la ciutadania, que ja en tenen força, fins a explicar bé com funciona l'estructura legislativa i com la ciutadania pot aportar alguna cosa. El que no faria mai són estructures participatives que indueixin a la confusió, perquè les regles del joc han de quedar molt clares. Ara bé, més treball dels consellers amb la ciutadania, sí. Tenim l'experiència, molt satisfactòria, del Consell dels Joves, i l'última, de demanar als joves com apropar la Constitució a la seva franja d'edat.

Com la recentment creada Visura Ciutadana.

Sí, a veure si tot això ens aporta un joc diferent. La societat civil andorran podria ser encara més activa.

Gràcies a una iniciativa legislativa popular es va treure el tabac dels bars i altres espais.

Sí, i hem modificat la llei de la ILP per fer-la més accessible, perquè si no s'entén bé el mecanisme de funcionament d'una llei es veu molt complexa. Hem de mantenir el rigor jurídic entorn d'una llei, però també hem d'ajudar que la gent s'hi pugui aproximar.

Més de la meitat de la població som immigrants i no podem votar, ni a les comunals. Això allunya la gent de la política.

Votar, no, però sí que podeu participar en la vida associativa. Ara bé, sí que és un tema que s'haurà de debatre en les pròximes legislatures. Parlem d'una població petita, però hi ha una gran part que ha de trobar també el seu mecanisme de participació.

Com es va viure des de la ciutadania tot el període constituent de redacció de la Constitució?



Jo encara no estava en política activa, em dedicava a l'educació. Es vivia amb interès, i va suposar un procés d'apropament de com es configurava el país. Hi va haver molts debats intensíssims, com el de transferències i competències comunals, que encara continua! La llei electoral, per exemple. Ens va enriquir! Ens ha donat trenta anys de desplegament legislatiu, es va crear el Govern, el ministeri d'Afers Exteriors, vam començar la nostra vida de relacions internacionals... Tot això ens va transformar. Ha estat un dels èxits d'Andorra.

Aquest interès de la ciutadania per la Constitució, es viu també amb l'apropament a la UE?

S'hauria de viure, però ens costa. Cal trobar-hi els aspectes positius. La gent et pregunta què hi guanyem i què hi perdem. Del que es tracta és de la voluntat de voler pertànyer a una estructura més gran, no només econòmica, sinó també de valors. Que quedi clar que no és un procés d'adhesió, i Europa no ens imposa la negociació, som nosaltres que ens hi hem apropiat. Cal trobar la millor manera de fer-ne partícip la població, no podem anar a un referèndum sense fer aquesta feina, que la gent entengui bé què és l'acord d'associació.

Deia que Andorra és un Estat modern jove, però té una llarga història, i un dels Parlaments més antics d'Europa.

Sí, i tant, quan jo vaig començar la legislatura s'acabava la celebració del 600 aniversari del Consell de la Terra.

“

El Consell General està molt ancorat en l'imaginari andorrà, com un dels elements de gestió i de regulació de la vida pública del país”

La Casa de la Vall també té un llarg recorregut històric... El Consell General està molt ancorat en l'imaginari andorrà, com un dels elements de gestió

i de regulació de la vida pública del país.

La Casa de la Vall es va comprar al segle XVII per ser la seu parlamentària.

I encara és el museu més visitat del país. Per mi és molt simbòlica, era el meu pati d'infància. Vivíem al barri antic i jugàvem al seu voltant. A la presa de possessió, a l'antic hemicle i amb els abillaments tradicionals, notes el pes de la història.

Va ser un gran encert fer el nou Consell General davant de Casa de la Vall, fins i tot es comuniquen per un passadís subterrani.

I tant! Aquest edifici va ser molt criticat, per la seva envergadura, la dificultat de les obres... Però ara es veu com s'ha mantingut l'edifici històric i com el nou hemicle s'ha adaptat a les necessitats actuals. Per la celebració de la Constitució la ciutadania podrà visitar el passadís.

El nou Parlament està preparat per ampliar el nombre de consellers fins a 42. Si segueix creixent tant la població, potser caldrà fer-ho.

S'haurà d'avaluar quan toqui. Hi ha resistència a ampliar el nombre de consellers perquè hi ha gent que considera que ja n'hi ha prou de polítics.

FACUNDO SANTANA

La política viu una època de desprestigi. Però el motiu ha de ser si és necessari o no.

Es reglamenta massa?

Bé, durant la legislatura s'han desplegat 400 reglaments! Crec que haurem de reflexionar per què legislem, sobre què legislem i com legislem. És un debat qualitatiu, si fa falta una llei s'ha de fer, i si s'ha d'actualitzar, també. També hem de valorar si tenim capacitat de desplegar-ho. 400 reglaments que també ha de pair la ciutadania!

És curiós que no es puguin regular els preus dels habitatges i hi hagi tanta reglamentació...

Això és ideològic, de què regules en una economia de mercat. Jo crec que es pot viure en una economia de mercat, perquè funciona, però si hi ha desviacions s'han de regular a favor de la majoria.

Què farà després de les eleccions?

No ho sé, tinc edat de prejubil·lar-me. O tornaré al meu lloc de feina, la direcció al Centre de Formació al Llarg de la Vida. M'ho estic pensant! Per a mi, la política és una dedicació per un temps determinat de la vida. Hi ha més vida

“

Tot i que no hi ha solucions màgiques cal buscar mesures que permetin que la situació es destensi i que l'accés a l'habitatge sigui més fàcil”

fora d'aquí! He estat dotze anys amb diferents responsabilitats polítiques.

Ministra, ambaixadora, síndica... Què ha estat el més difícil?

Jo a totes les feines dono tot el que tinc, les faig amb ganes. La que m'agrada més és la docència! La relació directa amb l'alumne és la més gratificant, si les classes funcionen hi ha un feedback immediat molt potent i obrir el món del coneixement i ajudar la gent a desenvolupar-se a créixer és la meva vocació. Allà on sigui sempre intento ser feliç, treure'n el màxim profit i treballar per transformar les coses, però quan acabo, acabo. No tinc nostàlgia. La vida és molt curta i està bé provar noves coses.

Li he escoltat una frase: “Podem viure amb menys, però més tranquils”.

No cal anar tot el dia corrent! Això és l'edat, la gent jove no m'ho compra. La vida t'ensenya que és més important poder desenvolupar el teu ésser que no aquesta formació que ens han fet que som perquè tenim. Clar que has de tenir uns mínims, però no cal anar sempre a tenir més i més, és un aspecte de la vida occidental que no hem entès bé. Això és la meva filosofia personal!

1993
2023
ANYS

DEMÒCRATES AMB EL TRENTÈ ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ ANDORRANA

DEMÒCRATES

ELS ORÍGENS

CONSELL GENERAL



Document amb el privilegi pel qual es va legitimar el Consell de la Terra el 1419.

SIS SEGLES DEL CONSELL DE LA TERRA

El Consell General és un dels parlaments més antics d'Europa, datat oficialment del segle XV. Al llarg de la seva existència, les seves competències s'han orientat a ordenar les qüestions andorranes del territori, dels costums, les relacions amb els veïns, l'acció normativa sobre temes que afectaven els béns públics com l'aigua, els límits territorials, i aspectes privats i d'entesa.

L'11 de febrer del 1419, fa 604 anys, el bisbe d'Urgell Francesc de Tovia i el comte de Foix Joan I, coprínceps d'Andorra, van atorgar als prohoms de les valls d'Andorra (els homes que gaudien d'especial consideració entre els de la seva classe) el privilegi de poder elegir els seus representants.

Aquests escollits, dos o tres per cada parròquia, es reunien un cop l'any per tractar les qüestions que els afectaven. De fet, l'activitat parlamentària dels andorranos ja venia de molt abans, quan els caps de casa es trobaven als porxos de les esglésies i en altres es-

pais comunitaris per debatre els afers quotidians, fins que el privilegi del 1419 formalitza l'organisme que dona la sobirania al poble. El Consell de la Terra va quedar legitimat amb el que coneixem com el privilegi, que va suposar l'origen del Parlament andorrà, un dels més antics d'Europa. Amb tot, l'historiador Carles Gascón va revelar, amb motiu del 600 aniversari del Consell de la Terra (2019), que el Parlament existia, com a mínim, des del 1289, un any després de la firma del segon pariatge (1288). Gascón ha localitzat un document signat pel bisbe Pere d'Urg i el comte Roger Bernat III, els coprínceps dels

pariatges, en què s'explica que aquest organisme primigeni gestionava la quèstia (tribut que des del 1278 pagaven els súbdits andorranos als seus senyors, un any al bisbe i un any al comte de Foix) i l'accés a les pastures comunals. L'estudiós ho explica al volum *El Consell de la Terra: els orígens* (2019). Tot i la troballa, l'aniversari oficial del Parlament andorrà es manté en el 1419. Al llarg dels segles, aquest organisme medieval ha esdevingut l'actual Consell General, que la Constitució del 1993 li atorga la potestat legislativa en un Estat de dret, democràtic i social, amb divisió de poders.

- Companyia andorrana
- Exclusivament assegurances vida-estalvi
- Un equip amb llarga experiència en la gestió d'estalvis
- Tracte personalitzat
- Més d'una dècada donant servei

c/ Prat de la Creu, 96, 2n 3a · AD500 Andorra la Vella · Tel.: +376 801 680 · assivorisa@andorra.ad · www.assivori.com

COMPANYIA INTERNACIONAL DE BRILLANTS



*Únic despatx d'Andorra especialitzat exclusivament
en venda de diamants i or d'inversió*



MANEL CASTILLO.

Gemmòleg especialista en diamants. **Membre HRD** (consell sup del diamant) Amberes.
Tel.: 00 376 + 339 382

Col·legiat núm. 3136 Jorg
Av. Doctor Mitjavila, 17 baixos. Andorra la Vella

CULTURA

EL MONUMENT MÉS VISITAT

FACUNDO SANTANA

La Casa de la Vall ha estat la seu parlamentària de 1702 al 2011, quan va entrar en funcionament el nou edifici del Consell General, al costat de l'immoble històric. Amb tot, encara s'hi celebren els actes més protocol·laris.

La Casa de la Vall continua a dalt del podi dels monuments més visitats any rere any: el 2022 va rebre uns 19.000 visitants, dels 60.000 que van freqüentar qualssevol dels museus o monuments gestionats pel Govern. La cap d'àrea de museus, Ruth Casabella, ha explicat que "s'ha incrementat el nombre d'agències de viatges que inclouen" la Casa de la Vall en les seves visites i, alhora, és també el punt on millor s'explica "la idiosincràsia" d'Andorra. El monument permet l'oportunitat de conèixer la particular història i el sistema institucional del Principat d'Andorra.

La casa pairal de la família Busquets

es va construir a finals del segle XVI a sobre d'una roca amb vistes a la vall del riu Valira, a Andorra la Vella, però l'any 1702 va canviar d'ús: el Consell General la va comprar per convertir-la en seu parlamentària. L'edifici es feia servir com a lloc de reunió dels representants de les parròquies i també feia de seu de la Justícia i de presó.

L'edifici es va reformar considerablement l'any 1962, amb una obra dirigida per Pere Canturri, per millorar-ne l'estat de conservació i la sala de sessions, i per equilibrar el conjunt de l'edifici. Va ser en aquella època que es va picar tot l'arrebossat de la façana i la Casa de la Vall va quedar amb l'aspecte actual, amb la pedra vista. L'històric parlament es va utilitzar fins al 2011, quan el Consell General es va traslladar a l'edifici construït just al davant, el que comunica passat i present. Amb tot, la Casa de la Vall, a més de museu, continua acollint les sessions parlamentàries tradicionals i els juraments de càrrecs.



L'entrada a Casa de la Vall, amb l'escut i la bandera d'Andorra, símbols nacionals.



ZONA
ASSEGURANCES



Us desitgem
bon dia del
30è aniversari
de la
Constitució



Zona Assegurances
C/ Callaueta 19
AD500 Andorra la Vella



Zona Assegurances 2
C/ de la Sardana, 21
Plaça de la Sardana, Baixos 4
AD500 Andorra la Vella



Zona Assegurances 3
Plaça del Consell, 9
AD200 Encamp

V O L V O

Volvo XC40 Recharge Elèctric.

Per a cadascuna de les teves facetes.



Més de 400 km d'autonomia.
Google integrat.
Disseny innovador.
Emmagatzematge intel·ligent.

I tot, sense deixar petjada.

Descobreix-ne més a volvoandorra.com

PERÍODE CONSTITUENT

NEGOCIACIONS TENSES I APROVACIÓ DEL TEXT PER UNANIMITAT

ARXIU NACIONAL D'ANDORRA/SFG



El ple del Consell General, desplaçat al Palau Episcopal per a la signatura de la Constitució per part del copríncep episcopal, Joan Martí Alanís.

“I nosaltres els Coprínceps, després que el Consell [General] l’ha adoptat en sessió solemne celebrada el dia 2 de febrer del 1993, i que el Poble Andorrà l’ha aprovat en referèndum celebrat el dia 14 de març del 1993, la fem nostra, la ratifiquem, la sancionem i promulguem i, per a general coneixement, n’ordenem la publicació.”

És l’últim paràgraf del text de la Constitució, firmada pel president de la República Francesa, François Mitterrand, el bisbe d’Urgell, Joan Martí Alanís, i el síndic general, Jordi Farràs, el 28 d’abril del 1993.

L’article primer de la Carta Magna estableix que el Principat d’Andorra és “un Estat independent, de Dret, Democràtic i Social”, que reconeix la sobirania popular i la separació de poders,

mentre que la disposició derogatòria proclama que “amb l’entrada en vigor d’aquesta Constitució queden derogades totes les normes anteriors en allò que la contradiguin”.

Per arribar a aquest punt, Andorra va viure un tens període durant el qual es va redactar la Constitució. La crisi havia començat el març del 1991, quan el Govern d’Òscar Ribas es va quedar en minoria i no es van poder aprovar els pressupostos. El gener del 1992, Ribas va amenaçar de dissoldre el Consell General, i com que no es va arribar a un acord, el Parlament es va dissoldre.

En una sessió solemne al Consell General es va iniciar el període constituent, durant el qual es van reunir els membres de la comissió constituent,

formada pels representants del Consell General en la negociació, els de la comissió tripartida, formada per la comissió constituent i els representants dels coprínceps.

Fou un període molt intens, de reunions, actes i informes tècnics paral·lels, amb molt de secretisme, tot i que el contingut d’una de les trobades es va filtrar a la premsa.

Després de llargues i tenses negociacions, el 2 de febrer del 1993 el Consell General va aprovar la Carta Magna, la norma superior que havia de regir les institucions andorranes i portar el país a la modernitat, amb 28 vots favorables de 28 consellers. La decisió unànime del Parlament va ser ratificada pel poble andorrà en referèndum el 14 de març d’aquell mateix any.

La comissió constituent

Els consellers generals que van formar la comissió constituent, encarregada de les negociacions per redactar la Carta Magna, van ser els següents:

- Els tres síndics que van ocupar el càrrec durant el període constituent: Josep Maria Beal, Albert Gelabert i Jordi Farràs
- Miquel Aleix
- Maria Reig
- Ladislau Baró
- Enric Casadevall
- Jaume Bartumeu
- Albert Pujal

Els resultats del referèndum

Un total de 9.323 andorrans i andorranes tenien dret de vot en el referèndum de la Constitució. La participació va ser del 75,5%, i un 74,2% dels votants van dir que sí que acceptaven el text. El percentatge de vots favorables a la Carta Magna no va baixar del 56% en cap de les set parròquies.

Opció	Vots	%
Sí	4.903	74,19 %
No	1.706	25,81 %
Vots vàlids	6.609	95,64 %
Vots no vàlids o en blanc	301	4,36 %
Participació	6.910	75,74 %
Votants registrats	9.123	100 %

La comissió tripartita

- Els membres de la comissió constituent
- El representant del copríncep episcopal, Francesc Badia
- El representant del copríncep francès, Jean-Pierre Courtois

LES NOVETATS DEL TEXT

L'aprovació de la Constitució va portar a Andorra la nacionalització per anys de residència, un nou sistema electoral, la representació exterior, la desaparició dels veguers i la separació dels poders executiu, legislatiu i judicial, entre altres novetats.

Separació de poders

La Constitució atribueix la competència legislativa al Consell General, l'executiva al Govern (tot i que des del 1982 ja existia un consell executiu) i crea un nou sistema judicial independent.

Desaparició dels veguers

Amb la Carta Magna, els coprínceps perden la sobirania, que passa a mans del poble, per tant, se suprimeixen les figures dels veguers i els delegats permanents dels coprínceps.

Representació internacional

El 1993, Andorra passa a ser reconeguda com a país. El 8 de juliol va entrar a les Nacions Unides i el 28 de juliol, el cap de Govern, Òscar Ribas, va pronunciar el primer discurs davant l'assemblea de l'ONU, en català. El pasaport andorrà ja era reconegut internacionalment.

Canvi de règim electoral

La Constitució va canviar la fórmula d'elecció dels consellers generals, de manera que es va reduir el pes de les parròquies al Consell General. El text va introduir la llista nacional (14 consellers) i va reduir de quatre a dos el nombre d'electes de les llistes parroquials.

Nacionalització

L'any 1993 es va aprovar la Llei de la nacionalitat, que permet l'adquisició de la nacionalitat per anys de residència al país –inicialment, 30 anys i, actualment, 20–, i també per naixement. La doble nacionalitat està prohibida.



El síndic general, Jordi Farràs, firma la Constitució andorrana.

ARXIU NACIONAL D'ANDORRA/SFG



El copríncep francès, el president gal François Mitterrand, signa la Carta Magna andorrana.



ESCOEM

INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT DE:

- Electricitat industrial i domèstica
- Comunicacions i xarxes
- Extintors

C/ de la Vena, 9 (bis) · AD200 ENCAMP · Tel. : (+376) 83 25 00 · Correu-e: escoem@escoem.ad · Web : escoem.ad

ELS PRECEDENTS

LES ALTRES CONSTITUCIONS

Sis dècades abans de l'aprovació de la Constitució, ja hi va haver dos intents d'aprovar una Carta Magna al país: la de la Revolució del 1933 i la del rei fallit Borís I, de república a monarquia.

L'intent del 1933

Els principis dels anys 30 del segle XX van ser moguts per a Andorra. Amb la instauració de la Segona República a Espanya i l'arribada de treballadors estrangers a Fhasa, els aires de modernitat van arribar a les Valls. El suís Friedrich Weilenmann, que va arribar al país el 1927, comptava amb el suport de la facció independentista del Consell General, que es volia independitzar dels copríneps i que Andorra fos una república. En una sessió parlamentària del febrer del 1933, Weilenmann va assegurar que Andorra seria independent en un termini de sis mesos, i va començar a preparar una Constitució inspirada en la de Suïssa. Amb tot, el text no va resultar tan modern com es preveia, sinó que perpetuava l'antic règim. Finalment, el Consell General es va fer enrere i el copríncep bisbe va avisar la Gendarmerie francesa perquè frenés la revolta.

La de Borís I

Mesos abans de la Revolució del 1933, Borís Skossyreff, que assegurava que pertanyia a la noblesa russa, s'havia instal·lat a Andorra. El 17 de maig del 1934, Borís presentà un document al



ARXIU

Els treballadors de Fhasa, armats per la revolta.



ARXIU NACIONAL D'ANDORRA

Borís I, assegut, rodejat dels prohoms andorrans que li donaven suport.

síndic i a d'altres consellers en què explicava la seva voluntat de modernitzar el país i convertir-lo en una monarquia. Els veguers el van expulsar del país, però a l'exili va continuar amb el seu pla i, fins i tot, va redactar una innovadora Constitució andorra-

na que modificava substancialment el sistema polític tradicional. El 7 de juliol del 1934, el Consell General va acceptar proclamar el comte d'Orange Borís I, Príncep d'Andorra. El 9 de juliol es va anunciar el Govern provisional i la nova Constitució i es va

decretar absoluta llibertat política, religiosa, i d'impremta. Amb tot, l'únic conseller que no hi estava d'acord va anar a informar-ne el bisbe Guitart, que el 21 de juliol va enviar uns guàrdies civils a buscar-lo i expulsar-lo de les Valls sense que ningú ho impedís.

CAVA BENITO

Establert 1956

Av. Carlemany, 82
Escaldes-Engordany
820 469
www.cavabenitowhisky.com

CAVA BENITO

Us desitja bon dia
de la constitució

SCOTCH WHISKY SELECCIÓ



Prevenir és assegurar-te

890 300

info@e-financera.com



Feliç
30 è
aniversari de la
Constitució



Constitució d'Andorra
1993 / 2023

UNA MICA D'HISTÒRIA

LES DATES CLAU



Escultura del 7è centenari de la signatura dels Pareatges.

1278

Signatura del primer pariatge

Els coprínceps Pere d'Urtx i Joan I firmen el pariatge i instauren un sistema de cosenyoriu sobre el qual es basa el sistema polític del copríncipat que, des del 1993 amb la Constitució, esdevé un copríncipat parlamentari.

1419

Privilegi del Consell de la Terra

Els coprínceps Francesc de Tovia i Joan I atorguen als prohoms de les valls d'Andorra el privilegi de poder elegir els seus representants, que es reuneixen un cop l'any per tractar les qüestions que els afecten.

1702

Compra de la Casa Busquets (1580)

El Parlament compra la casa pairal dels Busquets i la converteix en la seu del Consell General, l'anomenada Casa de la Vall. El 1763 s'hi col·loca l'escut d'Andorra amb el lema Virtus Unita Fortior.



La Casa de la Vall l'any 1927.



El síndic Guillem d'Areny-Plandolit.

1866

Nova Reforma

Encapçalada pel síndic Guillem d'Areny-Plandolit, la Nova Reforma del 1866 atorga el dret de vot i a ser elegibles a tots els caps de casa i reorganitza el Consell General.

1933

Revolució i sufragi masculí

Amb l'arribada d'aires de modernitat europea, el poble es revolta davant de la crisi econòmica i la manca de democràcia. Finalment, s'aprova el sufragi universal masculí. El Parlament ja parla de fer una Constitució.

1970

Vot femení

El 4 de juliol de 1969, el Consell General reconeix el dret de vot de les dones, però els delegats permanents dels coprínceps no ho accepten fins al 14 d'abril del 1970. Les dones andorranes esperen fins al 1973 per poder ser elegides per als càrrecs polítics.



La primera vegada que les dones van votar a Andorra.

1993

Aprovació de la Constitució

En el referèndum del 14 de març de 1993, la ciutadania accepta la Carta Magna, que converteix el país en un "estat de dret, democràtic i social" (article 1 de la Constitució) i estableix la divisió dels poders executiu, legislatiu i judicial.

som la solució en

Direccions d'obra
Estudis urbanístics
Redacció de projectes
Estudis hidrològics, hidràulics i d'allaus
Estudis de mobilitat
Càlcul d'estructures
Consultoria d'enginyeria
Assistències tècniques
Projectes energètics/Etiquetes energètiques

SUPORT
Enginyers Consultors S.A.
c. Prat de la Creu 101
AD500 Andorra la Vella
Tel. +376 808 640
Fax + 376 861 840
suport@suportenginyers.com



El compromís amb l'estalvi energètic
és cosa de tots.

Feliç dia de la Constitució

PUBLICACIONS



Oliver Vergès i Josep Dallerès, junts en la presentació d'un llibre.

EL CAMÍ CAP A LA CONSTITUCIÓ D'ANDORRA

Amb motiu dels trenta anys de la Constitució d'Andorra, l'exsindic general i exministre Josep Dallerès Codina publica el llibre *El camí cap a la constitu-*

ció d'Andorra (Anem Editors). El volum conté el relat de Dallerès sobre com d'importants van ser les dècades dels setanta i vuitanta del segle XX perquè

la classe política andorrana d'aleshores s'adonés de la importància que el país tingués una Carta Magna. L'obra inclou, entre altres textos, discursos dels síndics Julià Reig i Marc Vila dels anys setanta, i ha estat prologada per l'actual síndica general, Roser Suñé.

Entre altres càrrecs polítics, Dallerès va ocupar el de síndic general en els períodes 1994-1998 i 2009-2011 i el de ministre d'Educació, Cultura i Joventut del 1991 al 1993, just abans de l'aprovació de la Constitució. El mateix Dallerès va fundar l'editorial Anem Editors l'any 2007.

Entre el catàleg de publicacions de

l'editorial, hi ha el llibre divulgatiu *Història d'Andorra en onze claus* (2016), d'Oliver Vergès. A través d'onze episodis rellevants de la història, l'autor exposa les claus per entendre què és Andorra i com ha arribat a l'actualitat essent un Estat sobirà i independent. Vergès situa l'inici de la història del país entorn de l'any 1000, quan els habitants de les valls s'oposen activament al procés de feudalització, i culmina l'any 1993, amb l'aprovació de la Constitució i el consegüent reconeixement internacional: l'ingrés a les Nacions Unides el 28 de juliol d'aquell mateix any, i al Consell d'Europa el 10 de novembre de 1994.

URCOSA

+50 ANYS

DES DE 1971

ESPECIALISTES EN LA CONSTRUCCIÓ I EL DESENVOLUPAMENT DE PROJECTES DINS DE L'ÀMBIT DE L'EDIFICACIÓ. TÈCNIC CONSULTOR CERTIFICAT EN PASSIVE HOUSE

C. dels Barrers, 21 • Santa Coloma • AD500 Andorra la Vella • T 720 975 • urcosa@urcosa.ad • www.urcosa.ad

/ 14 / 03 / 23

Feliç dia de la constitució

#SomJocor



LAMPISTERIA



SPA
WELLNESS



CALEFACCIÓ



ENERGIES
RENOVABLES



BANYS



CLIMATITZACIÓ



COL·LECTIVITATS

 **Jocor**

MÚSICA

L'ONCA ESTRENA 'UN VIATGE', DE GUMÍ I VILLARÓ



FACUNDO SANTANA

El director de l'ONCA, Albert Gumí, dirigeix un concert de l'orquestra.

Un any més, la Fundació ONCA celebra l'aniversari de la Constitució amb un concert. El programa inclou una novetat: l'estrena de la peça *Un viatge*, encarregada a l'escriptor Albert Villaró i al director artístic de la Fundació, Albert Gumí, amb motiu dels 30 anys de la Constitució andorrana. La narració serà a càrrec dels actors Raquel López i Oriol Guillem.

Un viatge es representarà a la se-

gona part del concert. La primera estarà protagonitzada per la interpretació d'un cançoner de temes andorrans, amb la cantant Maria Soler.

El recital de l'ONCA i la JONCA és el 14 de març, el dia de l'efemèride, a les 12 del migdia al Centre de Congressos d'Andorra la Vella. Les entrades es poden comprar a la pàgina web www.onca.ad i tenen un cost de 5 euros.

PROGRAMA

- Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra**
Jove Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra
Albert Gumí, director i dramaturgia
Albert Villaró, text
Joan Hernández, direcció d'actors i dramaturgia
Maria Soler, soprano solista
Raquel López i Oriol Guillem, actors narradors
Joan Ventura i Tort (1911-1985)
Les Valls d'Andorra (sardana, instrumentació per a cordes d'Albert Gumí)
- Enric Marfany i Gosset (1877-1957)**
Tres cançons per a veu i cordes (adaptació per a cordes de Jordi Coll)
- *A Andorra*
 - *El cant del Valira*
 - *Aplec a Canòlich*
- Jaume Casadevall Costa (1919-2020)**
Jo voldria ser andorrà (harmonització i arranjament per a veu i cordes d'Albert Gumí)
- Albert Gumí (1965) i Albert Villaró (1964)**
Un viatge (per a narradors i orquestra de corda amb motiu dels 30 anys de la Constitució)



**CONFIEM EN
LES ENERGIES
RENOVABLES**

Energia aerotèrmica
Energia fotovoltaica
Energia geotèrmica
Calderes i estufes de biomassa

**18
anys
al sector**



Domòtica



Fotovoltaica



Lampisteria



Biomassa



Climatització



Electricitat



**30è ANIVERSARI
DE LA CONSTITUCIÓ
D'ANDORRA**

Av. Sant Antoni, 44 - local 1 - AD400 La Massana Tel.: 847 333 / 847 334



FELIÇ DIA DE LA CONSTITUCIÓ 30è aniversari

www.cisa.ad
 cisaandorra ·  CISA.Andorra ·  immobiliariaandorra · comercial@cisa.ad
Tel.: (+376) 737 373 · Av. Sant Antoni, 32 · AD400 la Massana · ANDORRA



CIUTADANIA

ELS MÉS JOVES EXPLIQUEN LA CARTA MAGNA

La Sindicatura ha preparat tres accions per celebrar les tres dècades de la Constitució que s'aniran desplegant al llarg de l'any, per tant, seran els membres que formin la pròxima Sindicatura després de les eleccions del 2 d'abril que els continuaran.

En primer lloc, amb la voluntat d'apropar el contingut de la Carta Magna a tota la ciutadania, la Sindicatura ha encarregat a un grup d'alumnes del projecte PAS de Batxillerat de l'Escola Andorrana, crear una eina digital per "fomentar la difusió dels valors de la Constitució mitjançant les noves tecnologies". El portal, que actualment està en procés d'elaboració, serà presentat públicament i s'hi podrà accedir des de la pàgina web del Consell General.

En segon lloc, la Jove Companyia Nacional d'Andorra (Jocand), amb la col·laboració de la Fundació Escena Nacional, ha rebut l'encàrrec de la producció d'un espectacle teatral que explicarà el procés històric que va



IG ESCOLA ANDORRANA BATXILLERAT

Alguns dels joves que realitzen el projecte PAS per apropar la Constitució a la ciutadania.

emmarcar l'aprovació de la Constitució amb un to divulgatiu i proper destinat al públic familiar i jove. L'estrena està prevista per al mes de maig, i l'obra farà gira per les diferents par-

ròquies.

Finalment, el Consell General ha firmat un conveni de col·laboració amb Andorra Recerca i Innovació (ARI) per editar dos publicacions d'es-

tudis històrics i d'anàlisi política que s'iniciaran durant l'any 2023, amb un treball sobre el procés constituent i un balanç dels trenta anys de l'Andorra constitucional.



Carles Flinch

CAN MANEL

DES DE 1979

Plaça Príncep Benlloch, 5. AD500 Andorra la Vella · Reserves: +376 822 397 · restaurantcanmanel.com



Keller Williams Andorra us desitja
***FELIÇ 30è ANIVERSARI
DE LA CONSTITUCIÓ***

kw ANDORRA   
KELLERWILLIAMS®

Baixada del Molí, 5, Andorra la Vella - www.kwandorra.com - info@kwandorra.com - Tel. 80 82 82

ACTIVITATS

AGENDA DEL 30è ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ

DILLUNS 13 DE MARÇ

17.00 - 20.30 h

Portes obertes al Consell General
Visites gratuïtes a Casa de la Vall

17.00 - 19.30 h

Tallers i berenar per a infants al Consell General

19.00 - 22.00 h

Il·luminació de Casa de la Vall amb els colors de la bandera del Principat d'Andorra



FACUNDO SANTANA

La Casa de la Vall, il·luminada amb la bandera nacional.

DIMARTS 14 DE MARÇ

10.00 - 14.00 h

Portes obertes al Consell General
Visites gratuïtes a Casa de la Vall

10.30 - 11.30 h

Actuació de l'Esbart Laurèdia a la plaça del Consell General

11.30 - 13.30 h

Audició de sardanes a la plaça del Consell General

12.00 h

Concert de l'ONCA (Centre de Congressos d'Andorra la Vella)

19.00 - 22.00 h

Il·luminació de Casa de la Vall amb els colors de la bandera del Principat d'Andorra

Feliç dia de la Constitució





FELIÇ DIA DE LA CONSTITUCIÓ

**DEIXA'T PORTAR
PER NOVES EMOCIONS**

RESERVES:
(+376) 747 847
unnicandorra.com

**CASINO
RESTAURANTS
ESPECTACLES
SPORTS BAR
MUSIC BAR
BUSINESS CENTER**



Prohibida l'entrada al casino a menors de 18 anys. Gaudeix d'un joc responsable.

14.03.23

30è ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ D'ANDORRA



Els comuns de les set
parròquies us desitgen
una bona festivit.

